

УДК 94

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ НАРОДУ ЧЕРЕЗ ІСТОРІЮ РОДУ

Є.В. Семенов, студент факультету економіки та менеджменту

*Науковий керівник – О.С. Сидорович, доцент, кандидат історичних наук кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін*

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

В статті описується історичне дослідження за мікроісторичним методом. Розглянутий оптимальний підхід до проведення такого дослідження та опис основних фактів отриманих в його ході.

Ключові слова: *мікроісторія, історичне дослідження, методологія історичного дослідження.*

Постановка проблеми: У забезпеченні повної історичної картини подій минувшини особливу роль мають відігравати не лише загальновідомі факти, а й біографії або автобіографії рядових учасників історичного явища яке вивчається.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Проведені останнім часом всеукраїнські наукові конференції (“Історія повсякденності: теорія та практика”, м. Переяслав-Хмельницький, 14–15 травня 2010 р.; “Історія України крізь призму мікроісторії та історії повсякденності”, м. Київ, 16 вересня 2010р.), вихід кількох колективних та індивідуальних монографій (“Нариси повсякденного життя радянської України в добу непу (1921–1928 рр.)”; “Повоєнна Україна: нариси соціальної історії (друга половина 1940-х середина 1950-х рр.)”; Коляструк О. “Інтелігенція УСРР у 1920-ті роки: повсякденне життя”), захист кандидатських та докторських дисертацій (М. Герасимова, О. Ісайкіна, О. Лукашевич, Н. Хоменко, О. Прохоренко, О. Коляструк та ін.), започаткування серійних видань (“Структури повсякденності”, “З історії повсякденного життя в Україні”), творення спільного проекту українських і російських істориків з історії повсякденності обох народів першої половини ХХ ст. переконливо засвідчили, що історія повсякденності з екзотичного (модного) напрямку поступово перетворилася на провідний напрям сучасної української історіографії.

Мета статті: Обґрунтування важливості проведення мікроісторичних досліджень, як одного з основних джерел історії.

Виклад основного матеріалу: Історичні дослідження були та залишаються актуальними на сьогоднішній день. Використовуючи широкий спектр методів можна розкрити безліч питань, або знайти нові, досі невідомі прогалини в історичній науці. Цікавим та ґрунтовним методом є мікроісторичне дослідження.

Мікроісторія займається розглядом маленьких територій або популяцій (місто, село, окрема сім'я) які проживали в минулому з метою вивчення повсякденного життя і ментальності «маленької людини», яка традиційно губиться в загальній картині історії. Цей метод передбачає вивчення приватних явищ, які мали місце в житті окремих осіб або особи. Займаючись при цьому виявленням загальних уявлень та тенденцій в суспільстві в цілому. Актуальність такого дослідження має свою цінність як на місцевому рівні (для міста, села, навчального закладу, сім'ї) так і для всезагальної історії.

Дана стаття має на меті розкрити історичні події за допомогою методу мікроісторичного дослідження. Показати основні шляхи та вагомі деталі на які в першу чергу варто звернути увагу. Оскільки цей метод потребує в першу чергу роботу з особистими документами, з архівними документами, біографіями або автобіографічними текстами чи виданнями і по можливості спілкування з людьми які здатні розповісти, зі слів очевидця, про явище або особу яка є об'єктом дослідження.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
«Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового
виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку»**

У своєму дослідженні я керувався архівними документами часів Великої Вітчизняної війни, особистими документами особи яка є об'єктом дослідження та словами переповідачів.

Моє дослідження охоплює історичні події з 1943 по 1945 роки. Саме в цих роках мій дідусь Ткач Іван Юркович, був учасником Війни в лавах Червоної Армії. Саме події в яких він був безпосереднім учасником і є об'єктом зробленого мною мікроісторичного дослідження.

Джерела з якими мені довелося працювати змогли дати загальну картину подій, які я і проілюструю в даній статті.

Мій дідусь – Ткач Іван Юркович народився в 1924 році. Він був призваний до лав Радянської армії 17. 09. 1943 р. у Лосинівському РВК Української РСР Чернігівської області, Лосинівського району. Його було приставлено до служби в 150-й окремії Київсько-Коростенській Червонопрапорній орденів Суворова, Кутузова, Б. Хмельницького танковій бригаді в розряд мотострілецького батальйону, командувачем яких був Герой Радянського Союзу майор І. Ф. Ассесоров. Іван Юркович почав свій бойовий шлях одразу з самого пекла бойових дій – форсування Дніпра. Як написано в автобіографічній книзі одного з однополчан мого дідуся (саме з цього джерела взято більшість інформації) “... Було це наприкінці вересня 1943 року. 150-та окрема танкова бригада зайняла вихідний рубіж у лісі, що в двох кілометрах на схід від хутора Вовчі Гори поблизу села Косачівки Остерського р-ну Чернігівської обл., і приготувалася до форсування Дніпра.” Завданням танкової бригади було переправитись разом з технікою на інший берег. Що вдалося зробити нелегкими зусиллями завдяки винахідливості та мужності бійців танкової бригади. 6 жовтня 1943 р. було визволено Київ. 150-та танкова бригада, в складі якої і мій дідусь, стала однією з учасників визволення. Нелегкою була ця битва і втрати техніки і людей були катастрофічними. Іван Юркович, зі слів моєї бабусі, згадував цю битву з болем і розповідав що Дніпро в ті дні був червоний від крові людей які навіки полягли в глибинах Дніпра.

Далі слідували бої на Житомирщині, близь Новограда-Волинського, визволення м. Коростень, м. Здолбунів, м. Рівне, м. Дубно, м. Кременець, м. Кельце та ін.. За визволення багатьох міст молодший сержант Ткач І. Ю. був удостоєний грамоти «За відмінні бойові дії, в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками, за мужність і відвагу, проявлену особистим складом, наказами Верховного Головнокомандуючого Генералісімуса тов. Сталіна... всьому особовому складу 150 окремої танкової Київсько-Коростенської Червонопрапорної орденів Суворова, Кутузова і Богдана Хмельницького бригади, в тому числі і Вам безпосередньому учаснику бойових дій з німецько-фашистськими загарбниками об'явлена подяка.» Але війна продовжувалась і служба мого дідуся також. Наступними подіями стали, як свідчить джерело, такі події. «Довкола райцентру Горохова, що на Волині, обмежені гайками і перелісками, розкинулися колгоспні поля. Тут недалеко від Західного Бугу, в селі Підбереззя 15 липня 1944 року...” бійці 150-ї окремої Київсько-Коростенської танкової бригади вели бій за вихід до державного кордону з Польщею. Противник викликав свої бомбардувальники Ю-87, які бомбили і обстрілювали бригаду з ранку до вечора. Керівництво боєм взяли на себе безпосередньо герої Дніпра. Пушкарьов – полковник, комбриг, Безруков – майор 1-го танкового батальйону, Ассесоров – майор, командир мотострілецького батальйону, Столярчук Ф. О., начальник політвідділу бригади.” Останній особисто повів у рукопашний бій групу розвідників та мотострільців (серед яких був і мій дід), щоб не дати ворогу захопити штабну машину з документами та прапором бригади. “Дорогою ціною святиня бригади була врятована.» Після цих боїв 150-та танкова бригада першою

вийшла до державного кордону з Польщею. В цей день за наказом Верховного Головнокомандуючого були відзначені успіхи 1-го українського фронту, в тому числі і 150-ї танкової бригади. В цей день Москва салютувала його військам двома артилерійськими залпами із 224 гармат.

Шлях фронту продовжувався в напрямку цитаделі фашизму – Німеччини. Але перед цим страшні бої та випробування мого дідуся Івана та його військових побратимів пролягли через Польщу та Чехословаччину. В боях на території Польщі Ткач Іван Юркович був удостоєний медалі «За Відвагу» за особливий вклад та мужність проявлену у боях з ворогом.

В День Перемоги мотострілецький батальйон майора Асесорова перебував на території Чехословаччини у боротьбі за визволення Праги. Перед цим 150-ту танкову бригаду, після взяття м. Штрелена та м. Дрездена, завернули з Берлінського шляху на південь. Де з боями визволялась Чехословаччина. Згідно друкованого джерела: «Уже 7-8 травня перед з'єднаннями і частинами 1-го Українського фронту постало завдання звільнити Прагу та закрити шляхи відходу військ генерала Шернера.» До операції була долучена і 150-а танкова бригада, що в кінці дня 8 травня із Дрездена вийшла до Рудних гір. Чеське населення зустрічало визволителів з величезною радістю, хлібом-сіллю і квітами. Звідусіль лунало - «Нех жие Руда Армада» (Нехай живе Червона Армія).»

Після травня 1945 р. мого дідуся було відправлено на службу до Австрії, де він з деякими своїми товаришами по фронту чекав коли їх демобілізують.

Моїми зусиллями вдалося консолидувати всю інформацію, яка присутня в цій статті. Дослідження потребувало значних зусиль. Але мікроісторичне дослідження, може бути завершене на цьому. Як можна прослідкувати в статті, вся інформація перекликається з історією у всезагальному, макро рівні. І важливо зрозуміти, що таких «маленьких людей» було дуже багато, я навіть не можу підібрати число для приблизного значення. Але саме з діяння таких, мікросторичних подій і будується макроісторія, та яку ми можемо дізнатись із навчальних підручників.

Висновки: Як можна побачити у статті досить чітко описаний мій шлях дослідження розглянутого питання. Отож для проведення мікроісторичного дослідження варто докласти максимум зусиль у пошуку інформації яка є вагомою та актуальною для цього дослідження. Всі артефакти слід вибудувати у ієрархічному порядку, за принципом їх правдивості. Тобто якщо документи, архівні записи, аудіо або медіа файли не викликають сумніву в їх правдивості, то розповіді очевидців, автобіографії, біографії або слова самого учасника подій можуть і повинні підлягати сумніву. Слід враховувати документальне або наочне підтвердження під час розгляду розповідей очевидців подій. Багато в чому, ще відіграє рівень довіри до того чи іншого джерела. У моєму дослідженні мені не довелося зустріти факти які могли б піддатись сумніву, але в інших ситуаціях на це варто звертати увагу.

Стосовно опису самих фактів які відкрились в ході дослідження, то крім описаних мною є ще вагома маса фактів які я не став указувати в своїй статті. Оскільки на меті я мав розповісти лише основні події бойового шляху мого дідуся Івана Юрковича Ткача.

Список літератури:

1. «Доти живий, поки не забулося... Спогади ветерана» Гнатюк О. – Житомир: «Полісся», 2005.-106с.;
2. Вікіпедія. Вільна енциклопедія.;
3. Інтернет архів «Подвиг Народа.ru»;
4. «Історія повсякденності як провідний напрям української історіографії» Удод О.

ИССЛЕДОВАНИЯ ИСТОРИИ НАРОДА ЧЕРЕЗ ВЕКА РОДА

Е.В. Семенов Евгений Владимирович , студент факультета экономики и менеджмента

*Научный руководитель - А.С. Сидорович , доцент , кандидат исторических наук
кафедры социально - гуманитарных дисциплин
ОП НУБиП Украины « Незинский агротехнический институт »*

В статье описывается историческое исследование по микроисторичным методом . Рассмотрен оптимальный подход к проведению такого исследования и описание основных фактов полученных в его ходе .

Ключевые слова: микроистория , историческое исследование , методология исторического исследования .

STUDY HISTORY PEOPLE THROUGH THE HISTORY OF FAMILY

Enhen V. Semenok Student 1 st year

Supervisor - Sydorovych OS

*SS National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
«Nizhyn Agrotechnical University»*

This article describes the historical study mikroistorychnym method. Considered the best approach to this study and description of key findings obtained in its course.

Keywords: microhistory, historical research, the methodology of historical research.